

SURİYELİ MÜLTECİLER ALANINDA SİVİL TOPLUM ÇALIŞTAY RAPORU

28 Mayıs 2014, İstanbul Bilgi Üniversitesi

ÖZET

“Suriyeli Mülteciler Alanında Sivil Toplum” konulu çalıştay İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 28 Mayıs 2014 tarihinde İstanbul Bilgi Üniversitesi Dolapdere Kampüsü’nde düzenlendi. 22 kuruluştan 33 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen çalıştay, Türkiye’deki Suriyeli mülteciler alanında faaliyet gösteren veya göstermeyi planlayan sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları, sahada deneyimledikleri temel sorunlar ve çözüm önerilerine odaklandı.

Çalıştayda son durumda Türkiye’de 81 ilde 1 milyonu aşkın Suriyelinin bulunduğu, bunlardan yaklaşık 230 bininin ise 11 ilde 24 yerleşkeye yerleştirildikleri bilgisi verildi. Suriyelilerin görece daha iyi koşullarda yaşadığı varsayılan kamplara ulusal ve uluslararası STK temsilcileri ile BMMYK gibi kuruluşların girişinin halen yasak olduğu vurgulandı.

Temel sorunlar:

- En önemli sorun kayıt alanında yaşanmaktadır. Sağlık, eğitim gibi alanlardaki haklar ve çeşitli yardım olanaklarından yararlanabilmek için kayıt gereklidir. Ancak Suriyeli mültecilere ulaşan bilgi eksikliği ve kamudaki koordinasyonsuzluk sebepleriyle kayıtlar henüz yeterli düzeyde yapılamamaktadır. Ayrıca tutulan kayıtların da içeriğinin yetersiz olduğu öne sürülmektedir.
- Yasalar ve uygulamalar arasında belirsizlik ve boşluklar bulunmaktadır. Uygulayıcı konumundaki kamu görevlileri konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip değil veya uygulamamaktadır.
- Uygulamada bölgesel farklılıklar vardır.
- STK’lerin mülteci alanıyla ilgili bilgi eksikliği ile finans ve insan kaynağı yetersizlikleri bulunmaktadır.
- Suriyeli mültecilerin etnik ve mezhepsel kökenleri onlara farklı davranılmasına neden olmaktadır.
- Kayıtsız düşük ücret ile çalışma ve dilencilik gibi nedenlerle toplumda Suriyelilere karşı olumsuz tavırlar gözlenmeye başlandı. Bu tavırların dışlama ve yabancı düşmanlığına dönüşme tehlikesi bulunmaktadır.
- Kadın ve çocuğa yönelik şiddet ve istismar konuları yeterli düzeyde ele alınmamaktadır.

Çözüm önerileri:

- Yasalar, genelgeler ve uygulamalar ile ilgili kamu görevlileri ve kamuoyu bilgilendirilmeli; uygulamalar denetlenmelidir.
- Suriyeliler var olan hakları konusunda bilgilendirilmelidir.
- Suriyelilerin geçici koruma statüsünü düzenleyecek yönetmeliğin en kısa sürede Bakanlar Kurulu'nca hazırlanması gereklidir.
- Devlet ve ilgili STK'ler geri dönüş ve entegrasyon konusunda projeler yapmalı, uzun vadeli politika geliştirmelidir.
- Suriyelilere uluslararası hukuki koruma sağlanmalıdır.
- Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve ABD, Türkiye'nin Suriyeliler konusundaki maddi yükünün paylaşılması ve diğer ülkelerin Suriyeli mülteci kontenjanlarının arttırılması konusunda destek sağlamalıdır.
- STK'ler hedef kitle olarak ağırlıklı biçimde kentlerdeki Suriyelilere yönelebilirler.
- Suriyelilerin Türkçe öğretim ve eğitime katılmaları konusunda politika geliştirilebilir.
- Çocuklara yönelik yaşadıkları travma ile ilgili destek programları oluşturulmalıdır.
- Suriyelilerin muhatap oldukları ve olabilecekleri insan ticareti riski ile mücadele edilmelidir.
- Suriyelilerin kendilerini ifade edebilmeleri için örgütlenmelerine destek olunmalıdır.
- STK'lerin bölgesel düzeyde iletişimi için platformlar oluşturulmalıdır.
- İlgili STK'ler tematik olarak çalışma grupları oluşturmalıdır.
- Üniversiteler tarafından ihtiyaç analizleri yapılmalıdır.
- Suriyelilerin sorunları ile ilgili kamuoyunu aydınlatacak medya çalışması yapılmalıdır.

ÇALIŞTAY NOTLARI

Toplantı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Pınar Uyan Semerci'nin hoş geldiniz konuşması ile başladı. Katılımcı kurum temsilcilerinin konu ile ilgili yaptıkları çalışmaları ve alanda yaşadıkları en önemli sorunları özetlemelerinin ardından öneriler ele alındı.

KATILIMCI KURUMLARIN SURİYELİ MÜLTECİLER ALANINDAKİ FAALİYETLERİ

Başak Kültür ve Sanat Vakfı

Vakfın Suriyeli mülteciler alanında mevcut faaliyeti bulunmamaktadır; ancak sahada bu gruplarla karşılaştığı için çalışma başlatılması planlanmaktadır.

Caritas

Suriyeli mültecilerin temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere şehir merkezleri ve ilçelerle 42 bölgede çalışılmaktadır. Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik program ve dil öğrenimine yönelik program olmak üzere iki çalışma yürütülmektedir. Temel ihtiyaçlar programında yönlendirme-bilgilendirme ve tıbbi masrafların karşılanmasını kapsayan medikal destek, gıda yardımı, kıyafet yardımı sağlanmaktadır. 1200 civarında Suriyeli ailede yaklaşık 9-10 bin kişiye ulaşılmıştır.

Deniz Feneri Derneği

Giyim, gıda, temizlik malzemesi ve ailenin durumuna göre nakit yardımı ve sağlık desteği sağlanmaktadır. Okula giden çocuklar olması durumunda eğitim desteği de sağlanmaktadır.

Eşit Haklar için İzleme Derneği (EŞİD)

Alanda çalışan diğer STK'ler ile birlikte izleme ve raporlama çalışmaları yapılmaktadır. Konu, hak ihlalleri ve ayrımcılığa yönelik bir açıdan ele alınmaktadır. Dernek, İstanbul'daki Suriyelileri İzleme Platformu adıyla oluşturulan çalışma grubunda yer almaktadır.

Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği (Göç-Der)

Alanda destek çalışmaları yürütülmekte ve izleme-raporlama faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. İstanbul'daki Suriyelileri İzleme Platformu adıyla oluşturulan çalışma grubunda yer almaktadır. Bu platformda hukuk, insan hakları, sosyal hizmet alanında çalışan STK'lerin temsilcileri ile üniversitelerden katılımcılar bulunmaktadır.

Gündem Çocuk Derneği

Türkiye'deki Suriyeli çocuklar konusunda izleme çalışması yürütülmektedir. 2012-2013 döneminde hazırlanan "Yaşam Hakkı İhlali" raporuna göre en az 18 Suriyeli çocuk birçoğu kamplarda ve sınırda yaşanan ihlaller olmak üzere yaşam hakkı ihlaline uğramıştır.

Hayata Destek Derneği

Eylül 2012'den beri Suriye Programı yürütülmektedir. İlk 3 ay Hatay'da kamp dışında kalan Suriyeli mülteciler için acil yardım çalışmaları gerçekleştirilerek gıda malzemeleri, hijyen malzemeleri, soba, battaniye gibi materyallerin dağıtımı yapılmıştır. Sahadaki gözlemlerle psiko-sosyal destek-koruma ve gıda güvenliği üzerine çalışma ihtiyacı fark edilerek Hatay, Şanlıurfa ve Kilis'te bu çalışmalara başlanmıştır. Gıda güvenliği projesinde elektronik kartlar aracılığıyla hane ve kişiler için gıda ve hijyen malzemesi desteği sağlanmaktadır. Psiko-sosyal destek ve koruma projesi toplum merkezleri aracılığıyla yürütülmektedir. Halen Hatay-Narlıca ve Şanlıurfa-Süleymaniye'de toplum merkezleri faaliyet göstermektedir. Psiko-sosyal desteğin yanı sıra yerel halk ile Suriyeli mültecileri kaynaştırma, kültürlerarası aktiviteler, yaşam becerisi kazandırıcı çalışmalar yürütmek amaçları da vardır.

International Catholic Migration Commission (ICMC)

Şu an Suriyeli mülteciler ile ilgili çalışmaları bulunmamaktadır. BMMYK başvuru prosedürü başlaması durumunda üçüncü ülkeye yerleştirme konusunda yönlendirme için hazırlık yapılmaktadır.

International Medical Corps

Suriyeli mültecilerle ilgili çalışmalar Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD) ortaklığı ile Beyoğlu'ndaki hizmet binasında yürütülmektedir. Beyoğlu'ndaki çalışmaya başlamadan önce Ocak 2014'te bir ihtiyaç analizi yapıldı. 150 aileden 947 kişi ile İstanbul'un 10 farklı semtinde görüşmeler yürütüldü: Tarlabası, Kağıthane, Zeytinburnu, Başakşehir, Gaziosmanpaşa, Bahçelievler, Şirinevler, Esenyurt, Küçükçekmece. International Medical Corps'un Ortadoğu'da uyguladığı "Çoklu hizmet mülteci destek servisi" adlı model Türkiye'de de uygulanmaktadır. Model çok katlı bir binada sosyal çalışmacı, dosya çalışanı, psikolog, sağlık eğitmeni statüsünde çalışan hemşireler ve tercümanlardan oluşan bir ekiple yürütülmektedir. Sosyal ve hukuki danışmanlık ile psikolojik ve psiko-sosyal destek, küçük ölçekte sağlık taramaları, sağlık alanında yönlendirme, Türkçe ve İngilizce dersleri, resim ve drama dersleri, giysi ve hijyen ürünleri gibi gıda dışı yardımların dağıtılması faaliyetleri yürütülmektedir. Yeni fonlar olması durumunda İstanbul'un başka bölgelerinde de çalışmak istenmektedir.

Türkiye'nin güneyindeki illerde sağlık çalışanları üzerinden sağlık yardımı, sağlık malzemeleri, ambulans desteği, post-rehabilitasyon hizmeti gibi çalışmalar yürütülmektedir. İlerleyen dönemde Göç İdaresi Müdürlüğü'nden birebir mülteciler ile çalışacak personele zihinsel sağlık ve psiko-sosyal destek üzerine eğitimler verilecektir. Eğer erişilebilirse benzer eğitimler doktorlarla da yürütülmek istenmektedir. Zihinsel sağlık çalışmalarının 1. basamak sağlık hizmetleri içinde yer alması durumunda bazı sorunların daha erken tespiti mümkün olmaktadır. Bu proje gerçekleştirilebilirse ileride Suriyeli mültecilere fayda sağlayacak bir çalışma olacaktır.

International Organization for Migration (IOM)

Mevcut çalışmalar temel olarak Türkiye'nin güneydoğusunda yürütülmektedir. Gaziantep'te bir koordinasyon ofisi bulunmaktadır. Nakit kupon desteği, kamplar arası ulaşım, kamplardan sosyal hizmetlere (özellikle sağlık hizmetleri) ulaşım, çocuklar için okula ulaşım desteği, gıda dışı yardımlar

ve sınırlar arası transfer desteği sağlanmaktadır. Uygulama partnerleri olarak Caritas ve Hayata Destek Derneği ile çalışılmaktadır. İstanbul'da temel olarak sivil toplum ve yerel otoriteler arasında

irtibatı sağlamak üzerine çalışılmaktadır. Yerel yöneticiler ile görüşmeler yapılmakta, eğitimler verilmektedir. Ancak İstanbul'da henüz kesinleştirilmiş bir proje bulunmamaktadır.

İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi

AB Sivil Düşün Programı'ndan sağlanan destek ile Kasım 2013'te bölgeye gidilerek STK'lerin süreçteki yerini ele alan bir araştırma ve "Sivil Toplum Örgütlerinin Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler için Yaptıkları Çalışmalar" başlıklı rapor hazırlanmıştır.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi (ÇOÇA)

İstanbul Bilgi Üniversitesi bünyesinde farklı bölüm ve araştırma merkezlerinin katılımıyla üniversitenin Santral Kampüsü civarındaki Suriyeli çocuklar ile bir çalışmaya başlanması planlanmaktadır. Özellikle hak temelli bir yaklaşımla eğitim çalışmaları üzerinde durulup çocukların Eylül 2014'te eğitim sistemine dâhil olabilmeleri amaçlanmaktadır.

İstanbul Tabip Odası İnsan Hakları Komisyonu

2013 yılında gönüllü doktorlar sahada sağlık tespit çalışması gerçekleştirmişlerdir. Eylül 2013'te Suriyeliler için tüm Türkiye genelini kapsayan sağlıkla ilgili genelgenin yayınlanmasına kadar sadece sınır illerinde bulunan Suriyeli mültecilerin sağlık hakkı vardı. Dolayısıyla sahadaki en büyük sorun sağlığın hak olarak tanımlanmamış olmasıydı. Uygulamada aksaklıklar olmakla birlikte Eylül 2013 genelgesi ile birlikte bu sorun sahada büyük ölçüde aşıldı. Şu an sıkıntı kronik hastalıkları olanların hastaneye erişimi ve takibinde yaşanmaktadır. Genelgenin uygulanmasının iyileştirilmesi konusunda Kamu Hastaneleri Birliği ile görüşmeler yapılmaktadır.

Mavi Kalem Derneği

İstanbul Balat'ta 5 Suriyeli ile çalışılmaktadır. Dernek, Türkçe dersleri düzenlemekte ve psikolojik danışmanlık sağlamaktadır.

Mazlum-Der

Eylül 2013'te İstanbul'da kamp dışında yaşayan Suriyeli mülteciler hakkında "Türkiye'de Suriyeli Mülteciler: İstanbul Örneği-Tespitler, İhtiyaçlar ve Öneriler" başlığıyla bir rapor hazırlandı. Suriyeli kadınlar üzerine hazırlanan bir diğer rapor Mayıs ayı sonunda yayınlanacaktır.

Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD)

Ocak 2014'te Suriyeli mültecilere hizmet için İstanbul-Beyoğlu'nda bir ofis açıldı. Eğitim çalışmaları ile sağlık, sosyal ve psikolojik danışmanlık alanında faaliyet yürütülmektedir. Açılıştan beri 4 ayda yaklaşık 17.000 kişiye danışmanlık verilmiştir.

Tarlabaşı Toplum Merkezi

Özellikle son 2 yıldır Suriyeli sığınmacılar da İstanbul Tarlabaşı'nda yaşamaktadır. Komşularının yönlendirmeleri ile Toplum Merkezi'ne gelmeye başlamışlardır. Türkçe dersleri (Kürtçe ve İngilizce bilen gönüllüler desteğiyle, Arapça bilen gönüllü bulunamamıştır), psikolojik danışmanlık ve gerekli durumlarda ilgili kurumlara yönlendirme şeklinde danışmanlık sağlanmaktadır. Türkçe derslerine 10-15 civarında kadın katılmaktadır. Gerekli durumlarda danışmanlık konusunda SGDD, Caritas, Sınır Tanımayan Doktorlar, Yuva Derneği ve Hayata Destek Derneği'nden destek alınmaktadır.

Türk Kızılayı

2011 yılından beri kamplara yönelik faaliyetler olarak barınma, beslenme, kısmi sağlık hizmeti sağlanmaktadır. 11 ilde toplam 24 kampta yaklaşık 230.000 kişiye hizmet sunulmaktadır. Son dönemde kamp dışında kentlerde yaşayan Suriyeli mültecilerle ilgili çalışmalara ağırlık verilmeye çalışılmaktadır. Ulusal ve uluslararası STK'ler, Kızılay ve Kızılhaç örgütleri ile ortaklaşa çalışılmaktadır.

Yuva Derneği

Genç ve yetişkin eğitimi üzerine çalışan bir dernektir. 2013 yılında Hatay'ın Kırıkhan ilçesinde bir toplum merkezi açılmıştır. Kaynaşmanın sağlanması ve çatışmaların önlenmesi için toplum merkezi Suriyelilerin yanı sıra yerel halka da hizmet sunmaktadır. Temel beceriler üzerine eğitim (Türkçe, İngilizce, bilgisayar, vb.), kültürlerarası öğrenme faaliyetleri ve psiko-sosyal destek çalışmaları sürdürülmektedir. Sahadaki STK'ların becerilerini arttırmaya yönelik arbuluculuk eğitimleri gibi çalışmalar da gerçekleştirilmektedir. Gaziantep'te merkez açılması planlanmaktadır.

TEMEL SORUNLAR

Kamu kaynaklı sorunlar

- Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin kayıt işlemlerini gerçekleştirmesi gereken kurumlarda bilgi ve koordinasyon eksikliği söz konusu olmaktadır. Kayıt olunmaması durumunda sağlık, eğitim gibi hizmetlerden yararlanılamamaktadır. Bazı Suriyelilerin çeşitli nedenlerle kendi istekleri ile kayıt sistemi dışında kalmayı tercih ettikleri de gözlenmiştir.
- Toplanan bilgilerin yeterli olmadığı gerekçesi ile tutulan kayıtların içeriği de eleştirilmektedir.

- Kamu bilgi akışını yeterli düzeyde sağlayamamaktadır. Yasal prosedürler gerektiği gibi uygulanmamaktadır.
- Eğitim, sağlık, barınma, çocuk işçiliği, ucuz işgücü, kadına yönelik şiddet yoğun biçimde dile getirilen sorunlar olmuştur. Suriyeli mülteci çocukların ilk ve orta öğretimde eğitim hizmetinden yararlanma hakları vardır. Ancak sistem yeterli düzeyde işlememektedir. Okula giden çocuklar diploma alamamakta veya sadece misafir öğrenci statüsünde kabul edilmektedir. Örneğin İstanbul'da 1 yıldır okula devam ettiği halde okul kaydı yapılmayan vakalar bulunmaktadır. Hatay'ın özel durumu nedeniyle buradaki Suriyeli mültecilere ikamet tezkeresi verilmemekte ve dolayısıyla buradaki çocuklar okula kayıt yaptıramamaktadır.
- Sağlık alanında Eylül 2013'te yayınlanan genelge ile Suriyeli mültecilerin Türkiye genelinde sağlık hizmetlerinden ücretsiz biçimde yararlanmaları hakkı tanınmıştır. Ancak sağlık kurumları personelinin ve Suriyeli mültecilerin kendilerinin sağlıkla ilgili genelgeden yeteri kadar haberdar olmamaları sebebiyle uygulamada sorunlar gözlemlenmektedir. Özel durumlar, kronik hastalıklar, fizik tedavi, rehabilitasyon gereken durumlarda sağlık hizmetine erişimde sıkıntı yaşanmaktadır. Hastanelerde iletişim/dil sorunuyla karşılaşılmaktadır.
- Kadına yönelik şiddet ve istismarı önleyici çok az sayıda çalışma vardır.
- İstanbul gibi geniş bölgelerde koordinasyon ve lojistik konusunda sorunlar yaşanmaktadır.
- Nisan 2014'te yürürlüğe giren Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre yeni kurulan Göç İdaresi Müdürlüğü ile AFAD arasındaki yetki paylaşımının netleşmemiş olması koordinasyonsuzluk yaratmaktadır.
- Resmi kurumlarda Arapça veya Kürtçe bilen personel olmaması sebebiyle iletişim sorunları yaşanmaktadır.

Sivil toplum kaynaklı sorunlar

- STK'lerin alanla ilgili eğitim ve bilgi eksiklikleri ile finans ve insan kaynağı yetersizlikleri bulunmaktadır.
- Sivil toplumda normalleştirmeye yönelik, bütüncül hizmet sunan bir yaklaşım bulunmamaktadır.
- Sivil toplumun temelde sürdürülebilirlik sorunu dolayısıyla uzun dönemli planlama yapma imkanları kısıtlıdır.

Fon sağlayıcılar kaynaklı sorunlar

- Fon sağlayıcılar açısından uzun süreli projeksiyon yapılmayarak 1 yıllık fonlar sağlanmaktadır. Ancak mevcut koşullarda bu süreler yeterli değildir.

- Fon sağlayıcılar Türkiye'yi halen bir öncelik olarak görmemektedirler.

Toplum kaynaklı sorunlar

- Açıkça ifade edilmese de bazı saha araştırmaları Türkiye'de ötekileştirmelerin ve yabancı düşmanlığının yaygın olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda Suriyeli mülteciler ucuz işgücü sağlamaları sebebiyle yerel halk tarafından tepkiyle karşılanmaktadır.
- Suriyeli mültecilere siyasal ve mezhepsel kutuplaşma temelli yaklaşımlar sorunları derinleştirmektedir.

ÖNERİLER

Sivil toplum için öneriler

- STK'lar arasında güçlü bir koordinasyonun oluşturulması gerekmektedir. STK'lar arası koordinasyonun sağlanması için Sivil Toplum Afet Platformu (SİTAP) gönüllü olabileceğini dile getirdi. Suriyeli mülteciler alanında faaliyet gösteren STK'lar arasında online platform oluşturularak sorunlar, ihtiyaçlar, bilgi ve deneyimlerin paylaşılması sağlanabilir.
- STK'ların mülteci hukuku ve hakları konusunda detaylı şekilde bilgilenebilmeleri için eğitim ve seminerler düzenlenebilir.
- Her bir STK uzmanlaştığı alandaki bilgiye göre diğer STK'lar ile ihtiyaç durumunda irtibata geçebilir.
- STK'lar tematik gruplar (kadın, çocuk, sağlık, eğitim, vb.) oluşturarak çalışabilir. Genel katılımlı toplantılar yanında tematik atölyeler düzenlenebilir.
- Örgütlerin faaliyetlerini kendi ifadeleriyle bir döküm/rapor olarak hazırlayarak web siteleri veya sosyal medya aracılığıyla paylaşmaları faydalı olacaktır.
- Suriyeli mültecileri hakları konusunda bilgilendirici çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Suriyeli mültecilerin örgütlenmeleri ile ilişki kurulmalı ve onların da talep ve ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.
- BMMYK Suriyeli mültecilerden mültecilik başvurusu kabul etmemektedir, ancak çok kırılgan gruplardan (kadınlar, refakatsiz çocuklar, LGBTİ kişiler, vb.) karşılaşılan vakalar buraya yönlendirilebilir.

Kamu için öneriler

- STK'ların kamu ile ilişkileri güçlendirilmelidir. Sivil toplumun bir platform oluşturarak devlet kurumları üzerinde baskı aracı oluşturabilmesi ve kamuya sorumluluklarının hatırlatılması sağlanmalıdır. Göç İdaresi Müdürlüğü ve AFAD ile görüşmeler yanı sıra Ombudsmanlık, İnsan Hakları Başkanlığı gibi kurumlar da işletilebilir.
- Geçici koruma statüsünün içeriğini belirleyecek geçici koruma yönetmeliği Bakanlar Kurulu'nca en kısa sürede hazırlanmalıdır.
- Kampların sivil topluma açılması için lobi yapılmalıdır.
- Kaynaşma çalışmaları farklılıklar gözetilerek geliştirilmelidir.
- Suriyeli mültecileri hakları konusunda bilgilendirici çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
- Kayıt konusunun yaygınlaştırılması için henüz kayıt yaptırmamış Suriyeli mültecilere erişmek amacıyla faaliyetler planlanabilir.
- Yardım faaliyetleri yanı sıra eğitim, sağlık, altyapı, barınma, hukuki koruma, çalışma, vb. alanlarda uzun vadeli uyuma yönelik çalışmalar üzerinde durulmalıdır. Bu noktada sivil toplum temel olarak sosyal içerme ayağında rol alabileceğinden diğer alanlar için kamu sorumluluğunu yerine getirmelidir.
- Türkiye'de eğitim sistemine dâhil edilirken Suriyeli mülteci çocukların ihtiyaçları, travmaları, ülkelerinde devam ettikleri eğitim sistemi ve müfredat, kültürleri dikkate alınmazsa sorunlar yaşanabilir. Öğretmen ve idarecilere bu konularda bilgi verilmelidir. Suriyeli çocukların eğitim sistemine katılımları, diploma alabilmeleri ve daha üst eğitim olanaklarına kavuşabilmeleri doğrultusunda da çalışmalar yürütülmelidir.
- Hastane girişlerinde sağlık genelgesinin veya özetinin çeşitli dillerde panolara asılması sağlanabilir. Hastane personeli için Suriyeli mülteciler, hakları ve ihtiyaçları konusunda bilgilendirme ve eğitimler yapılmalıdır. Bu hususlar hakkında öneriler Kamu Hastaneleri Birliği ile görüşülerek iletilebilir.
- Çocuk işçiliğine yönelik denetim mekanizmaları daha aktif olarak kullanılmalıdır.
- Suriyeli mültecilerin 5-10 yıl gibi uzun bir dönem Türkiye'de kalabilecekleri öngörülerek çalışma izinlerinin çıkarılması, uluslararası yasalara göre vatandaşlık statülerinin netleştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
- Suriyeli mültecilerin yaşadığı sorunlar Türkiye vatandaşlarının yaşadığı sorunlar ile de kesişimler göstermektedir. Bunların çözümü için uzun süreli girişimler gerekecektir.

Üniversiteler için öneriler

- İhtiyaç analizlerinin üniversiteler tarafından yapılması verilerin güvenilirliğini sağlayacak ve sivil toplum tarafından mükerrer çalışmalarla kaynakların israfını önleyecektir.
- Kamuoyu algısı araştırılmalı ve olumlu kamuoyu oluşturulması için çalışmalar yapılmalıdır.

Medya için öneriler

- Medyanın konuya yaklaşımında bilinç ve bilgi eksikliklerini gidermek üzerine çalışmalar yürütülmelidir.

EK-1 Çalıştay Programı

EK-2 Katılımcı Listesi

EK-1

Çalıştay Programı

13:30-15:00

Tanışma ve sahada aktif faaliyet yürüten/rapor hazırlayan örgüt ve kurumların çalışmalarının genel çerçevesi (kapsam, faaliyet türü, süre gibi veriler) ve çalışma alanlarında yaşadıkları en önemli sorunlar üzerine sunumları (Her örgüt için 5 dakikayı geçmeyecek şekilde)

15:00-15:15 Ara

15:15-16:45

Suriyeli mülteciler ile ilgili sahadaki temel sorunların tespiti, değerlendirme ve öneriler

EK-2

Katılımcı Listesi

KURUM	AD-SOYAD
Başak Kültür ve Sanat Vakfı	Hümeyra Tusun
Caritas	Chiara Rambaldi
Caritas	Selen Müldür
Deniz Feneri Derneği	Doğan Selçuk
Eşit Haklar için İzleme Derneği (EŞHİD)	Ezra Elbistan
Göç-Der	İlyas Erdem
Gündem Çocuk Derneği	Ezgi Koman
Hayata Destek Derneği	Dilek Sınmaz
ICMC	Enise Aymer
ICMC	Süheyla Nurlu
International Medical Corps	Hande Soğancılar
IOM	Lauranne Callet Ravat
IOM	Hasan Öztoklu
İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi	Metin Çorabatır
İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi	Melda Akbaş

İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	Pınar Uyan Semerci
İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	Neşe Erdilek
İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	Gizem Külekçioğlu
İstanbul Bilgi Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü	Gencer Özcan
İstanbul Tabip Odası İnsan Hakları Komisyonu	Deniz Mardin
Koç Üniversitesi MİREKOÇ	Ayşe Gökçek
Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Merve Kavak
Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Asena Eren Arıoğlu
Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Elif Soycan
Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Karel Bensusan
Mazlum-Der	Abdulhalim Yılmaz
Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD)	Erdem Bozoğlan
Tarlabaşı Toplumunu Destekleme Derneği	Ceren Suntekin
Türk Kızılayı	Kemal Pehlivanlı
Türk Kızılayı	Mücahit Salih Duran
Yuva Derneği	Erdem Vardar
Yuva Derneği	Korol Diker
	Serra Cankur